

Богданова Н.

- кандидат філософських наук, доцент кафедри загальноінженерних дисциплін електротехнологічного факультету Української інженерно-педагогічної академії

УДК 37.0 [004.85:168.552]

СТРУКТУРА ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ З КУЛЬТУРОЛОГІЇ

Стаття присвячена проблемам інформатизації навчального процесу з культурології, в якій розкрито структуру електронної версії навчального курсу, розробленого засобами програмного комплексу Sun Ray.

Ключові слова: *електронний навчальний курс, культурологія, SunRay, гіперпосилання, структура, підрозділи, сторінки.*

Богданова Н.

- кандидат философских наук, доцент кафедры общеинженерных дисциплин электротехнологического факультета Украинской инженерно-педагогической академии

СТРУКТУРА ЭЛЕКТРОННОГО УЧЕБНОГО КУРСА ПО КУЛЬТУРОЛОГИИ

Статья посвящена проблемам информатизации учебного процесса по культурологии, в которой раскрыта структура электронной версии учебного курса, разработанного средствами программного комплекса SunRay.

Ключевые слова: *электронный учебный курс, культурология, Sun Ray, гиперпосылки, структура, подразделы, страницы.*

Bogdanova N.

- Candidate of Philosophical Sciences, associate professor of general engineering disciplines Electric Technological Faculty Ukrainian Engineering pedagogic Academy

THE STRUCTURE OF ELECTRONIC LEARNING COURSE IN CULTUROLOGY

This article deals with the problems of informatization of educational process in culturology, which revealed the structure of the electronic version of the learning course, developed by means of programmer complex.

Key words: *electronic learning course, culturology, Sun Ray, hyper sending, structure, topics, pages.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Перехід України до високотехнологічного інформаційного суспільства зумовлює необхідність глибокого оновлення системи освіти, яка є основою країни, запорукою її майбутнього. У проекті Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті наголошується, що стрижнем освіти має стати виховання особистості, здатної до творчої праці, самонавчання і професійного розвитку, мобільної в освоєнні та впровадженні новітніх наукомістських технологій. Одним з вирішальних чинників модернізації освіти є створення нового покоління засобів навчання, які поєднують досягнення сучасної педагогічної науки з потужними дидактичними можливостями інформаційних технологій. Це спричиняє домінування діяльності, яка характеризується виробництвом, збором, накопиченням, обробкою, збереженням, передачею та використанням інформації на базі сучасної обчислювальної техніки та телекомунікаційних технологій. Використання інформаційних систем дозволяє вдосконалити механізми управління суспільними процесами, сприяє гуманізації та демократизації суспільства, прискорює науково-технічний прогрес, інтелектуалізацію усіх видів людської діяльності, спонукає до розвитку творчого потенціалу індивіда.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Одним з пріоритетних напрямків процесу інформатизації сучасного суспільства є інформатизація освіти – запровадження нових інформаційних технологій у систему освіти. Враховуючи вимоги сучасності,

зупинимось на розробці та запровадженні електронного навчального курсу з культурології. Питання створення і застосування електронних навчальних посібників у навчальному процесі розглядають у своїх дослідженнях Аленічева Е., Гончаров А.І., Волков С.В., Іванов В.Л. [1], Іванцівська І.Г., Кашина Е.А., Лебединська Н.А., Левін В.М., Монастир'єв Н., Родін В.П. [2], Сидоркін Ю.М., Суннес В.Г. Тевельова С.В. та ін. Проте, певні напрацювання у цій області, залишаються невирішеними питання, пов'язані з розробкою електронного навчального курсу з культурології засобами програмного комплексу SunRav.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Виходячи з умов, що склалися, у галузі розробок електронних версій навчальних курсів, визначимо завдання нашого дослідження: розробити та обґрунтувати раціональну структуру електронного навчального курсу з культурології.

Виклад основного матеріалу дослідження з новим обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Для вирішення поставленого завдання ми розробили електронну версію навчального курсу з культурології засобами програмного комплексу SunRav. Електронний навчальний посібник відрізняється від традиційного, друкованого тим, що студент працює з матеріалом, який викладається не безперервно, а дискретно, окремими екранними фрагментами, які логічно слідує один за одним. Після вивчення матеріалу, представленого на екрані, студент натискає гіперпосилання "Наступна сторінка" і отримує наступний фрагмент матеріалу. Якщо він бачить, що не все зрозумів або не все запам'ятав з попереднього екрану, то натискає гіперпосилання "Попередня сторінка" і повертається на один крок назад.

В основі структури електронного навчального курсу лежить рубрикація. Це система, що складається із заголовків, утворює зміст і відіграє ключову роль у навігації в межах курсу. Так, рубрики дозволяють швидко переходити із однієї частини тексту в іншу і бачити, який текст розкритий у дану мить.

Зміст курсу поділено на розділи та підрозділи, які утворюють деревовидну структуру. Ця структура знаходиться у лівій частині головного вікна програми SunRav. У правій частині знаходиться вікно перегляду змісту поточного розділу. У ньому відкривається основний текст електронного курсу, тобто навчальний матеріал, який повинні засвоїти студенти. Для того щоб переглянути будь-який розділ необхідно клацнути лівою кнопкою миші на його назві у "дереві" зліва. Визначений заголовок набуде іншого кольору і відбудеться завантаження потрібного тексту. Якщо розділ має підрозділи, то для перегляду їх списку необхідно клацнути по значку "+". Після цього відкриється список підрозділів даного розділу (рис. 1).

В основному тексті містяться гіперпосилання, які підкреслюються і мають інший колір. У даному електронному навчальному курсі містяться внутрішні гіперпосилання, що дозволяють переміщуватись між розділами та підрозділами курсу (рис. 2); гіперпосилання на тести, що дозволяють проходити до тестування (рис. 9).

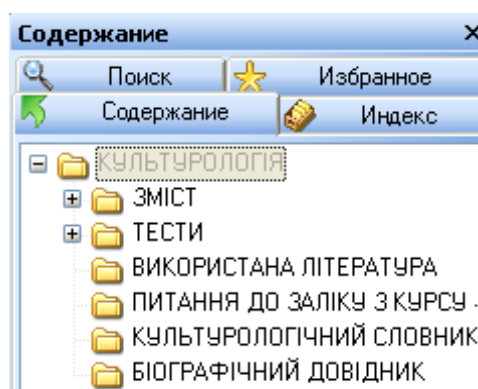

Рис. 1. Деревовидна структура електронного навчального курсу.

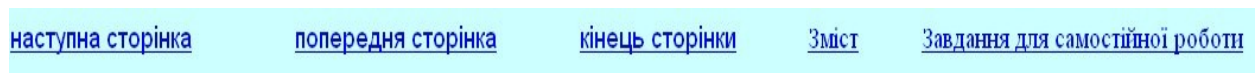

Рис. 2. Внутрішні гіперпосилання.

Подання навчального матеріалу повинно бути наочним і зрозумілим. Під час розробки електронного навчального курсу з культурології було визначено основні тематичні розділи та зміст кожного розділу окремо. Структура курсу представлена на рисунку 3. Таким чином, до основних структурних елементів курсу відносяться: титульний екран; зміст; вступ;

теми лекційних занять; план лекційних занять; повний виклад навчального матеріалу (текст); після кожної лекції знаходяться: запитання для самоконтролю, теми для доповідей і рефератів та література, а також контрольні тестові завдання; питання для заліку; список використаної літератури; культурологічний словник; біографічний словник; пошукова система; система управління роботою з електронним навчальним курсом (гіперпосилання).

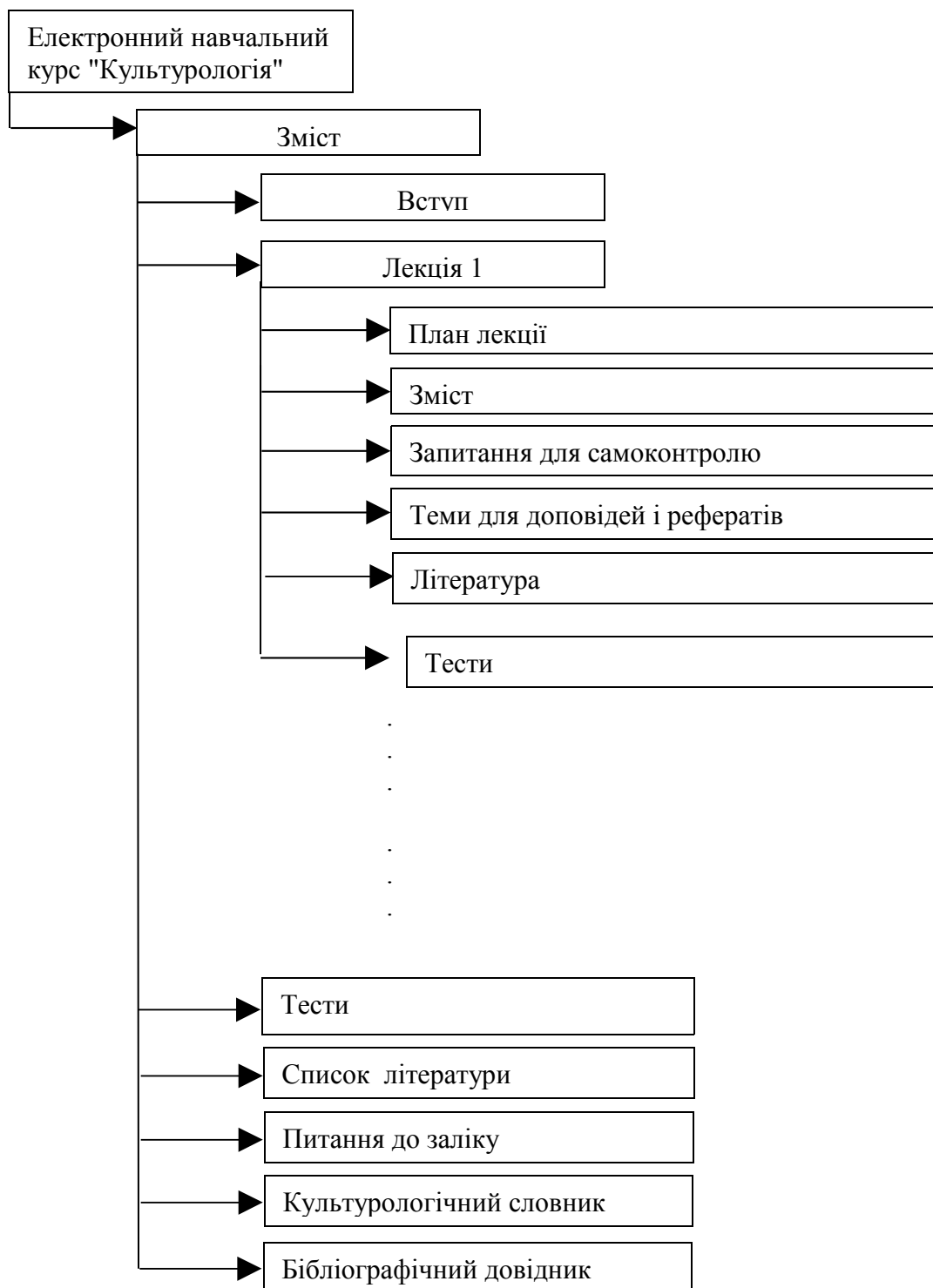

Рис. 3. Структура електронного навчального курсу з культурології.

Титульний екран містить назву міністерства, ініціали авторів, назву електронного навчального курсу, Рекомендацію МОН України, інформацію про місце і рік розробки, гіперпосилання для починання роботи (рис. 4).

Рис. 4. Титульний екран.

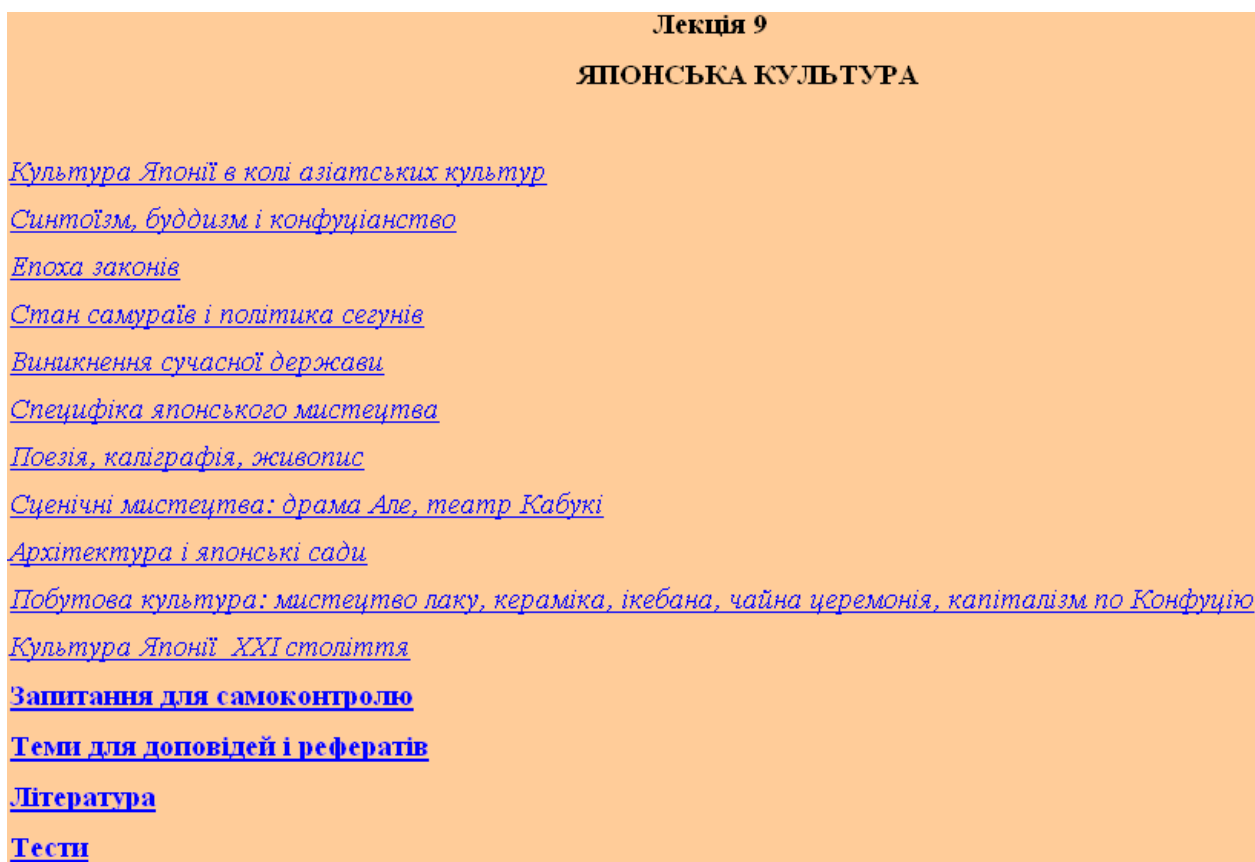
Зміст є вкрай важливим структурним елементом електронного навчального курсу, так як забезпечує доступ до основних розділів та підрозділів, які оформлені у вигляді гіперпосилань (рис. 5).

<u>ЗМІСТ</u>
Вступ
Лекція 1. Феномен культури
Лекція 2. Школи, напрямки і теорії в культурології
Лекція 3. Первісна культура
Лекція 4. Культура Стародавнього Єгипту

Рис. 5. Фрагмент змісту навчального посібника.

У вступі надається загальна інформація про структуру, зміст та призначення електронного навчального курсу, розкривається роль і місце

культурології у підготовці спеціалістів. Повний виклад навчального матеріалу реалізується за допомогою тексту лекцій.

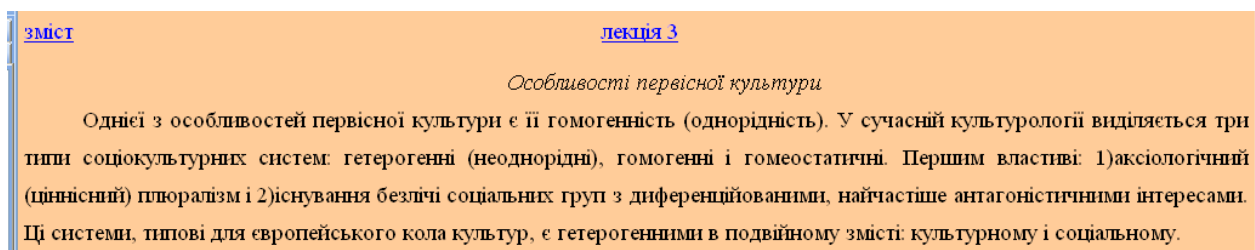

The image shows a table of contents for a lecture titled 'Японська культура' (Japanese Culture). The page has an orange background. The title 'Лекція 9' (Lecture 9) is at the top, followed by 'ЯПОНСЬКА КУЛЬТУРА'. Below are several blue underlined links: 'Культура Японії в копії азійських культур', 'Синтоїзм, буддизм і конфуціанство', 'Епоха законів', 'Стан самураїв і політика сегунів', 'Виникнення сучасної держави', 'Специфіка японського мистецтва', 'Поезія, каліграфія, живопис', 'Сценічні мистецтва: драма Абе, театр Кабукі', 'Архітектура і японські сади', 'Побутова культура: мистецтво лаку, кераміка, ікебана, чайна церемонія, капіталізм по Конфуцію', 'Культура Японії XXI століття', 'Запитання для самоконтролю', 'Теми для доповідей і рефератів', 'Література', and 'Тести'.

Рис. 5. Структура лекції.

Кожна лекція складається з: теми лекції, плану, запитань для самоконтролю, тем для доповідей і рефератів, літератури і тестів.

До складу типової сторінки електронного навчального курсу входить: текстове поле; лінійка прокручування; органи управління у вигляді гіперпосилань, що дозволяють перейти на наступну або попередню сторінку, на кінець або початок сторінки, до змісту тощо (рис. 6).

The image shows a typical page from an electronic course. It has an orange background. At the top left is a blue underlined link 'зміст' (contents). At the top right is a blue underlined link 'лекція 3' (lecture 3). Below these is the title 'Особливості первісної культури' (Features of primitive culture). The main text discusses the homogeneity of primitive culture and mentions three types of socio-cultural systems: heterogeneous (non-homogeneous), homogeneous, and homeostatic. It also mentions the presence of value pluralism and the existence of social groups with differentiated, most often antagonistic interests. The text concludes that these systems, typical for the European circle of cultures, are heterogeneous in both cultural and social content.

Рис. 6. Типова сторінка електронного навчального курсу.

Наприкінці кожної лекційної теми, як вже було підкреслене вище, є такі підрозділи, як: "Запитання для самоконтролю" (рис. 7), "Теми для

доповідей і рефератів" (рис. 8), "Література" (рис. 8), за допомогою яких студент може перевірити ступінь засвоєння навчального матеріалу перед тим, як переходити до вивчення наступних лекцій, вибрати тему для доповіді та написання реферату, скористатися літературою для підготовки до семінарських занять.

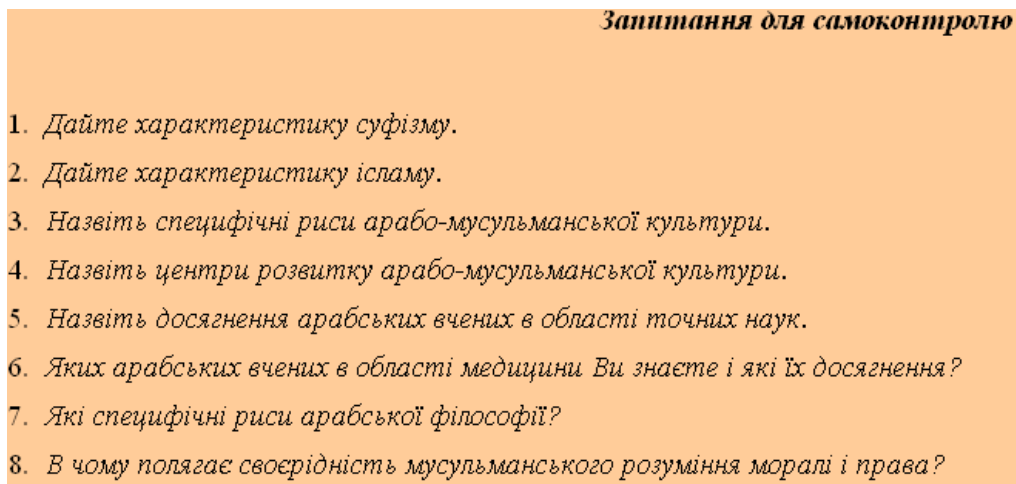

Рис. 7. Фрагмент підрозділу "Запитання для самоконтролю".

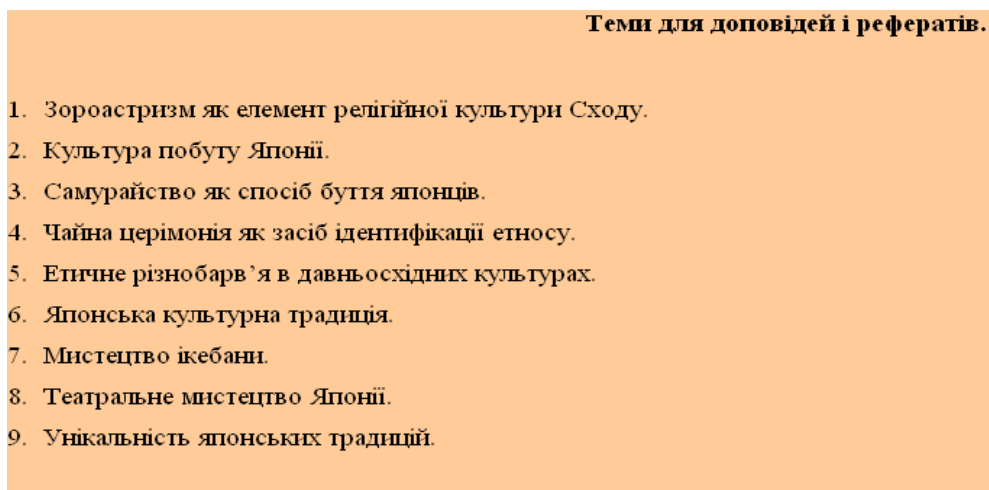

Рис. 8. Фрагмент підрозділу "Теми для доповідей і рефератів".

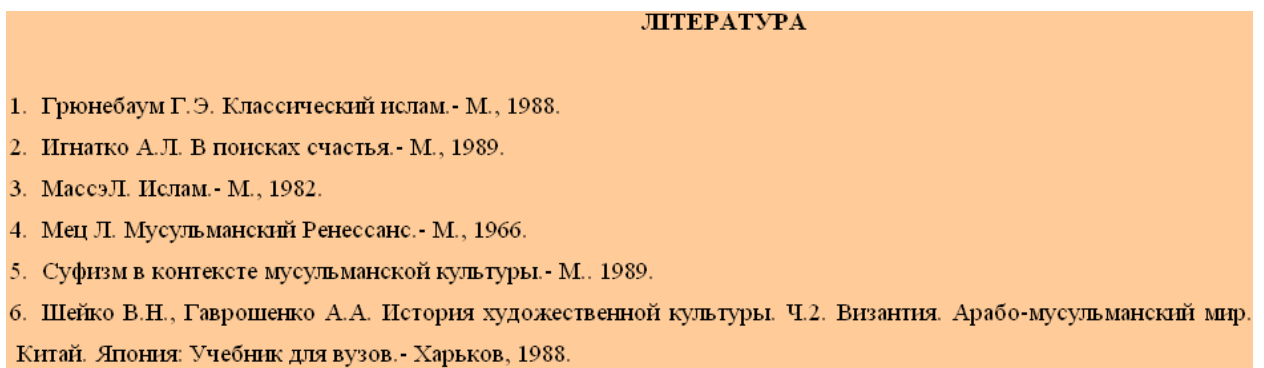

Рис. 9. Фрагмент підрозділу "Література".

По завершенню циклу лекцій студенту пропонується пройти тестування на оцінку, що дозволяє швидко та об'єктивно перевірити якість засвоєння програмного матеріалу. Після переходу за гіперпосиланням "Тести" відкривається сторінка системи тестового контролю (рис. 9).

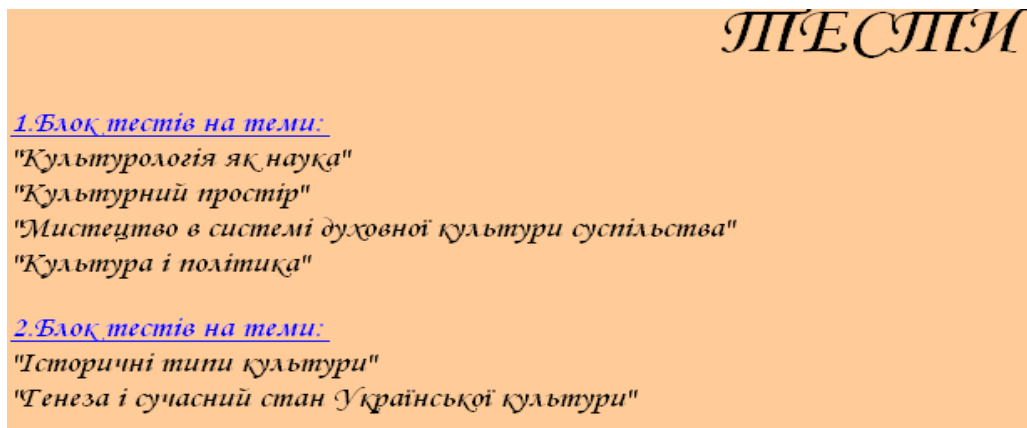

Рис. 9. Сторінка системи тестового контролю.

У тестах застосовується принцип вибору із декількох запропонованих відповідей однієї правильної, яка позначається студентом . Тестова система перевірки знань веде облік накопиченого загального результату та облік часу, витраченого студентом у ході відповідей на питання. По завершенню тестування видається інформація про результати, де повідомляється про загальну кількість питань, кількість правильних відповідей в абсолютних числах та у відсотках, загальний час проходження тестування. Відсотковий показник дозволяє легко перевести результати тестування у п'ятибальну шкалу оцінювання відповідно до вимог Болонської системи (60% - оцінка "задовільно"). Результати тестування можуть бути збережені в електронному вигляді або роздруковані для пред'явлення викладачу.

Незважаючи на те, що електронний навчальний курс з культурології містить достатньо повний теоретичний матеріал, достатній для успішного виконання тестових завдань, передбачено сторінку використаної літератури для поглибленого вивчення предмету. До списку літератури входять друковані джерела (рис. 10).

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Авеста. Избранные гимны. Из Вендидата. - М., 1993.
2. Античность как тип культуры. - М., 1988.
3. Арутюнов С.А. Народы и культуры: развитие и взаимодействие. - М., 1989.
4. Асеев Ю.С. Джерела: Мистецтво Київської Русі. - К., 1980.
5. Асеев Ю.С. Кам'яні свідки епохи. «Слово о полку Ігоревім» // Київська старовина. - 1992. - №2
6. Бадж У. Египетская религия. Египетская магия. - М., 1996.
7. Бердяев Н.А. Русская идея. В кн.: О России и русской философской культуре. - М., 1990.

Рис. 10. Список використаної літератури.

Також передбачена сторінка "Питання для заліку" (рис. 11.) для підготовки студентів до складання заліку з культурології.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ З КУРСУ «КУЛЬТУРОЛОГІЯ»

1. Поняття культури. Різноманіття культур.
2. Культура і цивілізація.
3. Природа і культура.
4. Культура людини.
5. Моральність і духовність: спільне і відмінне.

Рис. 11. Сторінка "Питання для заліку".

Електронний навчальний курс з культурології забезпечений словником термінів, який оформлений у вигляді гіперпосилань, розташованих в алфавітному порядку (рис. 12). Перейти до словника можна через ліву робочу панель або через зміст. Потрапивши у словник термінів, студент повинен знайти незрозумілий термін та натиснути на відповідне гіперпосилання. В результаті відбудеться перехід на сторінку курсу, де пояснюється відповідний термін.

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Абсентеїзм (від лат. «відсутність») - ухилення від участі в політичному житті суспільства.

Абсолютизм - абсолютна, необмежена форма правління, верховна влада повністю належить монархові - імператору, королю, царю.

Абстракціонізм (від лат. «відстороненість») - художній світогляд, напрям у мистецтві ХХст., який відзначається заміною натуралістичної предметності вільною грою кольорів, ліній і форм. Серед засновників абстрактного мистецтва - В. Кандинський, К. Малевич, П. Мондріан, майстри орфізму. До різновидів абстракціонізму відносять геометричну абстракцію, абстрактний експресіонізм, ташизм та ін.

Рис. 12. Словник термінів.

Окремою сторінкою наведено бібліографічний довідник (рис. 13), у якому надана стисла інформація про вчених з різних галузей науки, зробивших вагомий внесок у розвиток культурології.

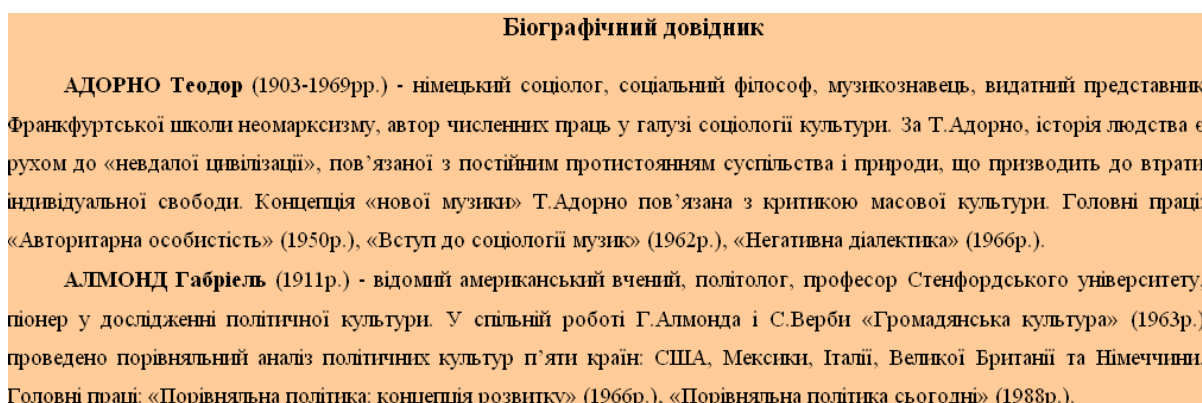

Рис. 13. Сторінка "Бібліографічний довідник".

До системи управління входять гіперпосилання, які забезпечують доступ до усіх частин навчального курсу та швидке переміщення у його межах. Під час розробки елементів управління враховувались вимоги до їх зрозумілості та мінімальної кількості в межах однієї сторінки. Це забезпечує зручність та простоту при роботі з електронним навчальним курсом. Верхня робоча панель надає додаткові елементи управління, які дозволяють повертатися на крок назад, переходити до наступного або попереднього розділу, на кінець або початок курсу, вмикати-вимикати автопрокручування тексту на сторінці, прибирати ліве робоче вікно, де знаходиться зміст у деревовидній формі, також можна переходити у повноекранний режим роботи, збільшувати або зменшувати розміри шрифту та вийти з програми (рис. 14).

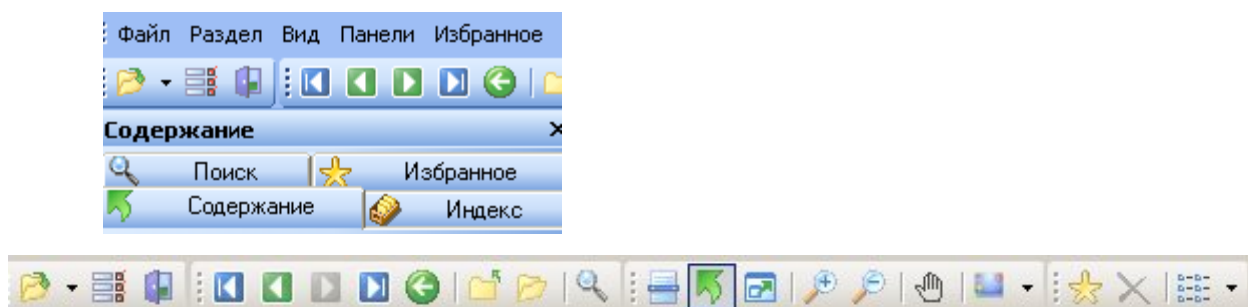

Рис. 14. Верхня робоча панель.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Таким чином, за результатами проведеного дослідження, на нашу думку, можна стверджувати, що запропонована структура електронного навчального курсу з культурології є раціональною, так як: розширює можливості традиційного навчання; робить навчальний процес більш різноманітним; дозволяє збільшити інтерес до культурології та покращити якість знань студентів; підвищити ефективність самостійної роботи студентів, рівень мотивації до навчання, ефективність управління навчальним процесом та об'єктивність оцінки знань студентів; удосконалити методику викладання культурології; стимулювати розвиток інтелектуального потенціалу студентів; автоматизувати процес контролю та оцінювання здобутків студентів.

Серед напрямів подальших досліджень у даній галузі можна виділити розробку та підключення модулю відеоуроків; розробку структурних блок-схем лекційного матеріалу; вдосконалення інтерфейсу та системи управління тощо.

Література

1. Иванов В.Л. Структура электронного ученика // Информатика и образование. – № 6. – 2001. – С. 63-71.
2. Родин В.П. Создание электронного учебника: Учебное пособие. — Ульяновск: УлГТУ, 2003. — 30 с.